

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ, КРАЄЗНАВСТВА ТА
ЕКСКУРСІЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-методичної
ради Миколаївського обласного Центру
туризму, краєзнавства та екскурсій
учнівської молоді від 30 травня 2019 року

Голова НМР

Т. АНДРІЙЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ департаменту освіти і науки
Миколаївської облдержадміністрації

08.08.2019 № 429

Навчальна програма з позашкільної освіти
туристсько-краєзнавчого напрямку напряму
«Мій рідний край»

2 роки навчання

Автор:

Хмелевська Євгенія Василівна, керівник краєзнавчого гуртка Миколаївського обласного Центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді, керівник гуртка – методист, відмінник освіти України.

Програма гуртка «Мій рідний край» історико-краєзнавчого напрямку розрахована для учнів середнього шкільного віку. Передбачена сприянню виховання національної свідомості учнів, прищепленню любові до рідного краю через вивчення історії Миколаївщини з глибин віків до сьогодення.

Програма призначена для організації роботи керівників туристсько-краєзнавчих об'єднань загальноосвітніх позашкільних навчальних закладів освіти.

.

Рецензенти:

Риженков А.В., заступник директора з методичної роботи Миколаївського обласного Центру туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма гуртка «Мій рідний край» історико-краєзнавчого напрямку передбачена для учнів середнього шкільного віку і розрахована на два роки навчання.

Рекомендована програма має сприяти вихованню національної свідомості учнів, прищепленню любові до рідного краю через вивчення історії Миколаївщини з глибин віків до сьогодення.

Робота історико-краєзнавчого гуртка «Мій рідний край» здійснюється в двох напрямках:

1) Теоретичному (бесіди, лекції, доповіді, конференції, інтелектуальні ігри, самостійна робота, звітний захід).

2) практичному (екскурсії, походи, зустрічі з учасниками історичних подій, пішохідні мандрівки, експедиції).

Основна мета і завдання:

- допомогти вихованцям ознайомитися з історією, культурою, природою рідного краю;

- прищеплювати навички здорового способу життя та особистої безпеки;

- ознайомити з елементарними поняттями пішохідного туризму

- створити умови для розкриття потенціалу здібних учнів, які мають нахил до творчої роботи;

- ознайомити вихованців з методами збору краєзнавчого матеріалу;

- навчити цінувати історичні традиції свого народу;

- виховувати почуття любові до рідного краю;

- розвивати зв'язне мовлення, естетичний смак

- розвивати навички морально-етичної поведінки;

Основною навчальною базою для проведення занять гуртка є краєзнавчий музей та інші музеї, а також навчальні заклади міста, вулиці старого міста, сквери та парки .

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Тема	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Всього
Перший рік навчання		36	108	144
I.	Вступне заняття. Характерні особливості Миколаївщини	1	2	3
II.	Один з видів туризму-мандрівка. Орієнтування на місцевості	2	6	8
III.	Район нашого навчального закладу. Охорона здоров'я дітей	1	4	5
IV.	Найдавніші сторінки історії. Перші поселення. Трипільська культура. Городище «Дикий Сад».	3	6	9
V.	Кочові народи на теренах Миколаївщини Кіммерійці та скіфи. Сармати	2	8	12
VI.	Античні пам'ятники. Ольвія . Життя ольвіополітів в античній Ольвії. Сільська округа – хора.	2	8	10
VII.	Черняхівські племена - попередники слов'ян	1	4	5
VIII.	Слов'янські племена	1	4	5
IX.	«Романтика південного степу» Болгари, хозари, печеніги, половці. Монголо-татари. Під владою Литви.	3	6	9
X.	«Славні лицарі козацькі» Зародження козацтва. Походи козаків. Запорозький Гард на Бузі	4	16	20
XI.	Російсько – турецькі війни II пол. XIII ст. Боротьба Росії за вихід до Чорного моря. Кінбурнська битва. Облога та штурм Очакова	3	12	15
XII.	Місто Святого Миколая. Заснування міста. Князь Григорій Олександрович Потьомкін. Фрегат «Святий Миколай». Перші кораблі, які побудовані на Миколаївській верфі.	4	10	14

XIII	План і забудова нашого міста Плани міста кінця XVIII ст. Архітектори та будівники міста. І.Є.Старов. Архітектура . XIX ст. поч. XX ст.	3	12	15
XIV.	Життя і діяльність особистостей, які народилися або жили у Миколаєві і залишили незабутній слід в його історії.	6	12	18
Другий рік навчання		46	98	144
I.	Кримська війна. Роль Миколаєва у Кримській війні.	2	4	6
II.	Важкі роки. Відродження життя чорноморських портів Нова епоха в історії міста. Початок розквіту Миколаєва як міста і економічного центру півдня Росії	3	5	8
III.	Розквіт міста .Микола Андрійович Аркас. Сімейство Аркасів.	4	8	12
IV.	Подорож вулицями Миколаєва Вулиці та площі старого міста. Вулиці,які носять імена видатних людей.Сквери і парки міста.	3	6	9
V.	Розвиток освіти в Миколаєві в XIX-XX ст.(училища, гімназії, морська астрономічна обсерваторія, бібліотеки міста)	2	5	7
VI.	Миколаїв на рубежі XIX-XX ст. Розвиток промисловості. Масові виступи робітників проти капіталістів. Культурне життя .	2	5	7
VII	Перші роки радянської влади. Окупація. Жахливі події в житті нашого народу	2	4	6
VIII	Друга світова війна.	2	6	8
IX	Відновлення міста. Мирні дні	2	2	4
X	Роки «застою»	2	2	4
XI	Незалежна Україна .Перший президент незалежної України.	2	6	8

XII	Культурне життя міста Музеї Миколаєва. Виставкові зали. Театри, кінотеатри, філармонія, будинки КУЛЬТУРИ	2	6	8
XIII	Літературний Миколаїв. У світі поезії. Письменники	2	5	7
XIV	Храми різних конфесій	4	8	12
XV	Природа рідного краю Рослинний і тваринний світ. Заповідні місця Миколаївщини. Охорона природи	4	6	10
XVI	Промисловість Миколаєва.	2	12	14
XVII	«Мости» в майбутнє	4	6	10
XVIII	Підсумкове заняття. Творчий звіт	2	2	4

Перший рік навчання

I. Вступне заняття. Характерні особливості Миколаївщини

Знайомство. Завдання та зміст роботи гуртка (стисло).

Миколаїв сьогодні - промисловий, культурний і освітній центр. Населення Миколаєва. День міста. Свята, урочистості, традиції.

Знайомство з миколаївським обласним Центром туризму, краєзнавства та екскурсій учнівської молоді

Практичні заняття:

- *Робота з мапою і глобусом
- *Перегляд відеоматеріалу
- *Конкурс малюнків «День міста»
- *Екскурсія до музею МОЦТКЕ УМ

II. Один з видів туризму-мандрівка.Орієнтування на місцевості

Зміст туризму-мандрівка.

Правила поведінки під час мандрівки. Гігієна юного туриста.

Карта, компас, рюкзак, намет.

Орієнтування на місцевості за природними орієнтирами (за положенням сонця)

Спосіб визначення сторін горизонту — за компасом.

Практичні заняття:

- *Проведення туристських прогулянок у природу
- *Визначення сторін горизонту
- *Орієнтування за сонцем
- *Поняття азимуту
- *Техніка в'язання туристичних вузлів та їх призначення

III. Район нашого навчального закладу. Охорона здоров'я дітей

Безпека на вулиці. Правила дорожнього руху. Випадки дитячого дорожнього травматизму, їх уникнення.

Бесіди про шкідливість паління. Алкоголь - ворог життя. Наркоманія і токсикоманія. СНІД.

Практичні заняття:

* Конкурс на створення кращого плакату про шкідливість паління і вживання алкоголю.

* Гра-вікторина « Дорожні знаки»

* Екскурсія вулицями, що прилягають до навчального закладу

IV. Найдавніші сторінки історії нашого краю

Перші поселення стародавніх мисливців (біля 40 тис років тому) на території нашого краю (с.Анетівка Доманівський район; с.Пелагеївка Новобузький район)

Трипільська культура (IV-II тис. до н.е.)

(с.Красеньке Кривоозерського району) Суспільний лад. Господарське життя (землеробство і гончарство) і побут. Релігія та мистецтво.

Городище « Дикий Сад»-археологічний пам'ятник в самому центрі старого міста Миколаєва. «Дикий Сад»- місце проживання людей періоду пізньої бронзи (1300-900р.р. до н.е.). Пам'ятник чорноморського міста-порту часів Трої і Троянської війни.

Практичні заняття:

* Робота з краєзнавчою літературою

* Екскурсія до музею археології та етнографії (інститут історії та права Миколаївського національного університету ім. В.О.Сухомлинського

* Екскурсія до Обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми». Музейний урок

* Екскурсія до городища «Дикий Сад».

V. Кочові народи на теренах Миколаївщини

Наші стародавні предки кіммерійці (IX-VIIст. до н.е.) та скіфи (VII-IIIст. до н.е.). Кіммерійці-найдавніший народ на території України, назву якого донесли писемні джерела. Суспільний лад. Кочове скотарство-провідна галузь господарства. Освоєння кіммерійцями технології залізного виробництва. Завойовницькі походи .

Скіфи. Основні заняття - землеробство, скотарство, обробка металів. Торгівля скіфів – калліпідів з Ольвією.

Вчений скіфолог і відомий український поет-наш земляк Мозолевський Борис Михайлович. Золота пектораль.

Сармати (IIIст. до н.е.-IIIст. н.е.). Легенда грецького історика Геродота про походження сарматів. Пам'ятки сарматської культури- курган Соколова могила (с. Ковалівка, Миколаївської обл.)

Практичні заняття:

*Робота з краєзнавчою літературою.

*Робота з альбомом «Древнее золото» - ознайомлення з шедеврами ювелірного мистецтва грецьких і скіфських майстрів. Так званий « звіриний стиль»

*Екскурсія до Обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми» з відвідуванням музейного уроку.

*Гра-вікторина за вивченою темою

VI. Античні пам'ятники. Ольвія (поч. VIст до н.е.-IVст.н.е.)

Перше грецьке поселення в Північному Причорномор'ї.

Ольвія - поселення вихідців із Мілета (біля сучасного с. Парутине Очаківського району).

Планування і забудова міста. Управління Ольвією.

Ремесла Ольвії. Торгівля. Побут. Освіта та спорт. Релігія жителів міста.

Хора-невеликі поселення та укріплені городища.

Вчені, які вели розкопки в Ольвії.

Практичні заняття:

*Робота з краєзнавчою літературою.

*Експедиція до національного історико - археологічного заповідника « Ольвія»

*Створення презентації про поїздку до Ольвії

VII. Черняхівські племена - попередники слов'ян (IIIст.н.е.-кін.IV-Vст.)

Носії черняхівської культури-осіле землеробське населення,що знало ремесла

(залізообробне,гончарне, ювелірне).Торгівля.

Черняхівські поселення та могили на Миколаївщині. (с.Чубівка Миколаївського району,с.Новий Городок Веселинівського району,с.Кам'янка Очаківського району).

Практичні заняття:

*Робота з краєзнавчою літературою

*Експедиція до музею археології та етнографії (ін.-т Історії та права)

VIII. Слов'янські племена (з VIст.н.е.)

Росселення слов'ян.Основне заняття .Об'єднання земель східнослов'янських племен.

Держава Київська Русь.Приєднання уличів до Київської держави.

Торговельний шлях « із варяг в греки».

Практичні заняття:

*Робота з краєзнавчою літературою

*Перегляд відео

Робота з літературними джерелами:

*Вибіркове читання окремих розділів «Повісті минулих літ»

*Читання твору О.С.Пушкіна «Пісня про віщого Олега»

ІХ. «Романтика південного степу»

Болгари , хозари, печеніги, половці(кін. V-ХІст.)

Боротьба між болгарами та хозарами. Розгром Хозарського каганату печенігами. Ліквідація печенізької небезпеки князем Ярославом Мудрим

Захоплення південних степів монголо-татарами (сер.ХІІІ ст.) Виникнення золотоординських міст на території Миколаївщини.

Під владою Литви (І пол. ХІVст.-сер. ХVст)

«Королівський шлях» з Поділля до Криму. Литовські фортеці.

Практичні заняття:

*Робота з краєзнавчою літературою

* Проведення інтелектуальної гри "Брейн-ринг" за вивченою темою

*Перегляд відеофільму за темою

Х. «Славні лицарі козацькі» (ХVІ-ХVІІІст.)

Зародження козацтва. Причини виникнення козацтва. Дмитро (Байда) Вишневецький-засновник Першої Січі на о. Мала Хортиця.

Походи козаків проти турецької фортеці Очаків. Гетьман Петро Сагайдачний. Кошовий отаман запорожців –Іван Сірко.

Запорозький Гард на Бузі-центр Бугогардівської паланки (поблизу с.Богданівка Доманівського району). Зимівники на Миколаївщині.

Практичні заняття:

*Екскурсія до Обласного краєзнавчого музею « Старофлотські казарми»

Музейні уроки з теми :

«Наш край - козацький»,

«Козацтво як феномен світової історії».

* Робота над репродукцією картини І.Ю.Рєпіна "Запорожці пишуть листа турецькому султанові".

*Робота з краєзнавчою та художньою літературою: читання переказів, оповідань, легенд, спогадів про лицарів України – запорозьких козаків.

XI. Російсько – турецькі війни II пол.XIII ст.

Боротьба Росії за вихід до Чорного моря.Перемога в Чесменській битві.Кючук-Кайнаджирський договір 1774 року - придбання Росією земель між Дніпром та Південним Бугом.

Приєднання Кримського ханства до Росії (1783р.)

Блискуча перемога О. В. Суворова у бою на Кінбурнській косі (1787)

Облога та штурм Очакова.Перемога російських військ під Очаковом в день Святого Миколая.

Практичні заняття:

- *Екскурсія до музею суднобудування та флоту.Музейне заняття.
- *Робота з краєзнавчою літературою
- * Перегляд відеофільму за темою
- * Робота з художньою літературою (С.Алексеев «Рассказы о Суворове»);
- * Знайомство з репродукціями картин І.К.Айвазовського, у яких відображено морські бої.

XII. Місто Святого Миколая

Заснування міста .

Фрегат «Святий Миколай». Побудова фрегата. Перше "бойове хрещення" біля мису Каліакрія. Подальша доля фрегата

Григорій Олександрович Потьомкін -засновник Миколаєва та Чорноморського флоту.Найближчий помічник Потьомкіна - Фалєєв Михайло Леонтійович. «...Іменувати місто Миколаїв».

Перші кораблі, які побудовані на Миколаївській верфі.

Практичні заняття:

- *Екскурсія до музею суднобудування та флоту.Музейне заняття.
- *Робота з краєзнавчою літературою
- *Проведення конкурсів, вікторин за вивченою темою
- *Малювання
- *Перегляд відеофільму за темою

XIII. План і забудова нашого міста

Архітектори та будівники міста. І.Є.Старов.

Плани міста кінця XVIII ст. Забудова

Миколаєва. Соборна площа. Будинок головного командира ЧФ. Молдавський дім. Поштовий будинок.

Слобідка. Палаци Потьомкіна та Браницької. Житлові будинки. Культурні споруди.

Архітектура кін. XVIII-поч. XX ст. Промислове будівництво. Громадські будови

Практичні заняття:

*Робота з письмовими краєзнавчими джерелами; знайомство з репродукціями картин художника Алексєєва ФЛ. "Вид города Николаева" (1799) і " Вид площади города Николаева" (1797-1800), завдяки яким можна уявити наше місто на початку його заснування;

*Екскурсія «Куточками старого міста» (Адміральська, Спаська, Велика Морська, Садова)

*Екскурсія до Яхт – клубу

*Старий Миколаїв на картинах сучасних художників (О.Покосенко, К.Семенов)

XIV. Життя і діяльність особистостей, які народилися або жили у Миколаєві і залишили незабутній слід в його історії

Князь Потьомкін Григорій Олександрович, генерал-фельдмаршал, губернатор Новоросійського краю, головнокомандуючий Чорноморським флотом, засновник міста Миколаєва (1788-1791).

Бригадир, будівничий міста Фалєєв Михайло Леонтійович (1788-1792)

Головний командир ЧФ адмірал Грейг Олексій Самуїлович (1816-1833).

Капітан бригу « Меркурій» Казарський Олександр Іванович

Вчений і перший директор обсерваторії Кнорре Карл Христофорович (1821-1871)

Лексикограф, письменник Даль Володимир Іванович.

Генерал-ад'ютант, головний командир ЧФ генерал-ад'ютант Лазарєв Михайло Петрович (1833-1851).

Видатний вчений океанограф, віце-адмірал Макаров Степан Йосипович(нар. у 1849р.)

Генерал-ад'ютант, адмірал Аркас Микола Андрійович (1871-1881)

Історик,просвітитель,композитор Аркас Микола Миколайович

Леонтович Микола Павлович - засновник Миколаївського зоопарку та ін.

Практичні заняття:

*Експерсія до Обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми».Музейні уроки.

*Експерсія до музею суднобудування та флоту

*Експерсія до Флотського бульвару

*Експерсія до астрономічної обсерваторії

*Експерсія до миколаївського некрополя

Другий рік навчання

I. Кримська війна (1853-1856рр.)

Роль Миколаєва у Кримській війні

Війна царської Росії проти Туреччини і коаліції європейських держав. Переможний для Росії бій у Синопській бухті.

Талановиті флотоводці адмірала П.С.Нахімов, В.О.Корнілов і В.І.Істомін. Героїчна оборона Севастополя. Військовий інженер Е.І.Тотлебен.

Вимушена необхідність затоплення кораблів на Севастопольському рейді. Причини поразки у війні.

Роль Миколаєва як тилової бази Севастополя. Оборона Миколаєва.

Практичні заняття:

*Екскурсія до музею суднобудування та флоту

*Робота з письмовими джерелами - архівними фотоматеріалами, ілюстраціями, рідкісних книг;

*Знайомство з біографією однієї з перших сестер милосердя Дашею Севастопольською (Д.Л.Шестоперовою).

* Перегляд відеофільму

II. Важкі роки. Відродження життя чорноморських портів. Нова епоха в історії міста.

Важкі роки. Безробіття і безлад в місті.

Адмірал Б. О. Фон-Глазенап Головний командир ЧФ та портів *і нова епоха в історії міста.*

1862 рік-відкриття Миколаївського порту для іноземних суден.

Перебудова Адміралтейства. Спуск на воду броненосців «Катерина II» і «Князь Потьомкін Таврійський».

Побудова елеватора-одного з найбільших в Росії.

Створення заводу с/г знарядь праці братів Донських. 1897 рік - запущено конку-прообраз сучасного трамваю.

Практичні заняття:

- *Робота з краєзнавчою літературою
- *Експерсія до обласного музею « Старофлотські казарми»-ввідування музейного уроку

III. Розквіт міста за часів правління Миколи Андрійовича Аркаса.

Сімейство Аркасів

Внесок Аркаса у відродження Чорноморського флоту.

Процвітання міста в часи правління Аркаса (1871-1881)

Поява перших осередків освіти та культури (Мореходні класи, музикальна школа, театр, пам'ятники-адміралу О.С.Грейгу, матросу І.Шевченку).

Син адмірала Микола Миколайович Аркас - історик, етнограф, композитор - автор опери «Катерина», написаної на сюжет одноіменної поеми Т.Г.Шевченка. Засновник «Просвіти».

Практична робота

Відування музейних занять в обласному краєзнавчому музеї «Старофлотські казарми» за темами:

- *«Родовід Аркасів - перлина української культури»,
- * «М.М.Аркас -центральна постать родини Аркасів»,
- *«Невідомі Аркаси: діти М.М.Аркаса-композитора , - діячі української культури в еміграції»

IV. Подорож вулицями Миколаєва

Вулиці та площі старого міста . Соборна площа. Вулиці,які носять імена видатних людей.Сквери і парки міста.

Практичні заняття:

- *Експерсія до Яхт-клубу
- *Експерсія «Куточками старого міста»

*Експерсія до парку « Перемога»

*Складання кросворду за темою «Вулиці нашого міста»

V. Розвиток освіти в Миколаєві в XIX-XX ст.(училища, гімназії, морська астрономічна обсерваторія, бібліотеки міста)

Штурманське училище.Чоловіча класична гімназія.Маріїнська жіноча гімназія.Друга жіноча гімназія.Південно-слов'янський пансіон

.Навчальні заклади Миколаєва сьогодні.

Миколаївська астрономічна обсерваторія - унікальний науковий заклад у південно-східній Європі,пам'ятник архітектури національного значення .Бібліотеки міста.

Практичні заняття:

*Експерсія до Обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми».Музейні уроки.

*Експерсія до Миколаївського будівельного коледжу Київського національного університету будівництва і архітектури (колишньої Чоловічої класичної гімназії)

*Експерсія до I Української гімназії ім. М.М.Аркаса (колишньої Маріїнської жіночої гімназії)

*Експерсія до Миколаївської гімназії №2 (колишньої Другої жіночої гімназії)

*Експерсія до астрономічної обсерваторії

*Експерсія до Миколаївської обласної бібліотеки для юнацтва

VI. Миколаїв на рубежі XIX і XXст.Розвиток промисловості.Робітничий рух.Культурне життя

Об'єднання створеного нового суднобудівного заводу « Наваль» і нового Чорноморського механічного та котельного заводів.

Перший в світі мінний загороджувач « Краб».

Створення на базі Адміралтейства Російського акціонерного

суднобудівного товариства (РУССУД)

Масові виступи миколаївців проти капіталістів.

Створення товариства «Просвіта»-осередку національного руху
.Побудова громадської бібліотеки.

Практичні заняття:

*Робота з письмовими краєзнавчими джерелами

VII. Перші роки радянської влади. Окупація. Жахливі події в житті нашого народу

Перші роки радянської влади

Окупація. Жахливі події в житті народу.

Встановлення радянської влади.

Окупація міста німцями. Знищення Слобідки. Масові арешти. Зміна влади.
Розруха. Насильницька колективізація. Перші «п'ятирічки». Голодомор. Масові репресії.

Практичні заняття:

*Екскурсія до обласного краєзнавчого музею. Відвідування музейного заняття

*Робота з музейними документами і зустріч з очевидцями, які пережили голодомор або репресії

*Перегляд відеоматеріалу

VIII. Друга світова війна.

Окупація міста Миколаєва.

Підпільні організації міста. В.О.Лягін.

Подвиг юних розвідників Віті Хоменко і Шури Кобера. ..Визволення Миколаєва.

Безсмертний десант моряків на чолі з лейтенантом К.Ф.Ольшанським.

Практичні заняття:

*Зустріч з ветераном Великої Вітчизняної війни

*Експерсія до меморіального комплексу на честь 68 десантників-ольшанців

*Експерсія до Обласного краєзнавчого музею «Старофлотські казарми».Музейний урок «Миколаївщина в часи Великої вітчизняної війни»

*Експерсія до музею підпільно-партизанського руху ім. В.О.Лягіна

*Експерсія до народного музею бойової слави підпільників- ольшанців ім. К. Ольшанського

ІХ. Відновлення міста. Мирні дні

Відновлення миколаївських суднобудівельних заводів.

Поновлення роботи інститутів.

Будування кораблів і судів. Спорудження нового суднобудівельного заводу "Океан", південно-турбінного заводу (ЮТЗ). Повільне будівництво міста. Відбудування освіти і культури.

Практичні заняття:

*Робота з різноманітними джерелами (фотоальбомами, з краєзнавчою літературою).

*Експерсія до музею суднобудування та флоту

*Перегляд відеофільму

Х. Роки «застою»

Реконструкція всіх суднобудівельних заводів.

Будівництво Миколаївського глиноземного заводу.

Побудова Інгульського мосту.

"Монументальний" бум. Створення музею суднобудування і флоту

Практичні заняття:

* Екскурсія до музею суднобудування та флоту

* Перегляд відеофільму

* Знайомство з окремим розділами книги "Наш сборочно-сварочний" А.Кушнірьова, (інженера-суднобудівника ЧЗС, Заслуженого раціоналізатора України), в якій розповідається про участь заводу в благоустрою міста.

XI. Незалежна Україна. « Акт проголошення незалежності України».

Перший президент незалежної України. День Незалежності України — головне державне свято України (24 серпня)

24 серпня 1991 року Верховна Рада України прийняла « Акт проголошення незалежності України», за яким була проголошена незалежність України і створена самостійна держав –Україна.

Перший президент-Л. М. Кравчук.

Державний прапор України, Державний герб України, Державний гімн України. Герб Миколаєва. Прапор Миколаєва. Гімн Миколаєва

Практичні заняття:

* Перегляд відеоматеріалів за темою

XII. Культурне життя міста

Музеї Миколаєва. Виставкові зали. Театри, кінотеатри, філармонія, будинки культури.

Музеї Миколаєва (Обласний краєзнавчий музей, музей суднобудування та флоту, музей підпільно-партизанського руху на Миколаївщині, Обласний художній музей ім.В.Верещагіна, народний музей бойової слави підпільників-ольшанців ім. К. Ольшанського.

Виставкові зали міста (муніципальний виставковий зал, виставковий зал національної спілки художників України, міський виставковий зал на Нікольській)

Театри (Миколаївський художній академічний російський драмтеатр,

Миколаївський академічний український театр драми та музичної комедії, Миколаївський державний обласний театр ляльок).

Обласна філармонія.

Кінотеатри («Юність», кінопалац «Піонер», мультиплекс ТРЦ «Сіті Центр» та ін.)

Практичні заняття:

- *Експерсія до Обласного художнього музею ім. В.В.Верещагіна
- *Експерсія до виставкового залу ЧДУ ім. П.Могили
- *Відвідування миколаївського академічного українського театру драми та музичної комедії на виставу опери композитора М.Аркаса « Катерина»
- *Відвідування концерту органної музики в костелі

XIII. Літературний Миколаїв.

У світі поезії. Письменники Миколаївщини.

Творчість письменників життя яких пов'язане з нашим краєм Г.Ге, О.Гмирьов, Е.Багрицький, М.Лисянський, Л.Вишеславський, О.Сизоненко, Е.Январьов, В.Бойченко, В.Качурін, К.Голубкова, В. Марущак, Л. Чижова, Д.Кремінь. Розповідь про діячів російської літератури (В.Даль, В.Гаршин, М.Горький), які перебували в Миколаєві

Практичні заняття:

- *Експерсія до Миколаївської обласної бібліотеки для дітей ім. В.Лягіна
- * Зустріч з відомими дитячими письменниками нашого краю
- *Читання літературних творів письменників Миколаївщини.Конкурс читців

XIV. Храми різних конфесій

Православні (кафедральний собор Різдва Пресвятої Богородиці, храм Всіх Святих, Свято –Нікольський храм, кафедральний собор Касперовської ікони Божої Матері)

Вірменська апостольська церква Святого Георгія

Католицькі (костел Святого Йосипа)

Лютеранські (євангелічно-лютеранська церква Христа Спасителя-кірха)

Миколаївська синагога

Практичні заняття:

*Експерсія до кафедрального собору Різдва Пресвятої Богородиці

*Експерсія до кірхи

XV. Природа рідного краю

Рослинний і тваринний світ Гармонія взаємин людини з природою.
Лікарські рослини, їх значення для здоров'я населення області.

Охорона оточуючого середовища. Рослини і тварини Червоної книги
(Миколаївська обл.)

Заповідні місця Миколаївщини:

Чорноморський біосферний заповідник - найбільший в Україні заповідник;
Гранітно-степове Побужжя - регіонально-ландшафтний парк;

Природний заповідник «Єланецький степ» та інші.

Миколаївський зоопарк-один з найстаріших зоопарків України. Колекція зоопарку. Тварини Червоної книги в Миколаївському зоопарку.

Практичні заняття:

*Експерсія до обласного краєзнавчого музею. «Природа рідного краю»

*Експерсія до миколаївського зоопарку

*Експерсія до дитячого містечка « Казка»

XVI. Промисловість Миколаєва.

Суднобудівельний завод імені 61 комунара

Чорноморський суднобудівельний завод (ЧСЗ)

Миколаївський суднобудівельний завод «Океан»

Миколаївський глиноземний завод-найбільше в Україні та одне з найбільших в Європі підприємств кольорової металургії

Приватне акціонерне товариство « Сандора» - виробник різноманітних соків, нектарів, напоїв

Підприємство « Фрост»-виробник морозива

Молокозавод « Лакталіс-Миколаїв»

ТОВ СП «Нібулон» -найбільший вітчизняний виробник та експортер с/г продукції

Практичні заняття:

*Екскурсія до музею заводу ім. 61 комунара

*Екскурсія до молокозаводу « Лакталіс-Миколаїв»

XVII. «Мости» в майбутнє. Нові навчальні заклади. Нові підприємства

Практичні заняття:

*Конкурс малюнків «Ким я хочу стати?», «Моє рідне місто в ХХІ столітті»

XVIII. Підсумок

Практичне заняття:

* Творчий звіт

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ І УМІНЬ ГУРТКІВЦІВ

Здобути первинні знання про своє місто, ознайомитися з біографією Миколаєва:

- знати про походження назви рідного міста, історію його заснування;
- мати уявлення про безпеку дорожнього руху й поведінку на вулиці, в транспорті, театрі, музеї;
- виявляти громадянські інтереси, дотримуватися норм громадської поведінки щодо державних символів;
- мати знання про культурну спадщину свого міста;
- проявляти інтерес до трудової діяльності дорослих, знати про її суспільне і моральне значення;
- володіти елементарними вміннями організації самостійної діяльності, її планування; обговорення зробленого, самоконтроль;
- уміти користуватися послугами бібліотеки;
- виявляти позитивні емоції під час спілкування з живою природою;
- знати характерні особливості природи свого міста;
- прагнути додержуватися екологічно-безпечної поведінки;
- вміти складати коротенькі розповіді, описи про своє місто;
- мати стійкий пізнавальний інтерес до вивчення історії свого краю.

Література

1. Історія міст і сіл УРСР. Миколаївська обл. Головна редакція Української радянської енциклопедії Академії наук УРСР Київ, 1971
2. Ю.С.Крючков «История Николаева» «Возможности Киммерии», Николаев- 1996.
3. Ю.С.Крючков «Град Святого Николая». «Возможности Киммерии», Николаев,-2003
4. «Николаевцы» энциклопедический словарь « Возможности Киммерии», Николаев, 1999
5. А. Умеренков "Герб и флаг Николаева". Редакция вестника "Меркурий", Николаев, 1999.
- 6.И. Павлик, В. Лифанов, Л.Мычаковская "Николаев: улицы рассказывают". Одесса "Маяк", 1988
7. Кухар-Онишко Н.О., Гриневич О-В. Гаркуша Н. М. "Історія Миколаєва" для 5 класу. Миколаїв, "Можливості Кімерії" 2000 р.
8. Кухар-Онышко Н.А. Архитектура Николаева. - Николаев, Возможности Киммерии». 2001
9. Д.Заковоротний «Храмі Николаєва»,издательство Ирины Гудым, Николаев-2001
- 10.Заповідні місця Миколаївщини. За ред. О. Гаркуша. Київ. Комп'ютерні системи.2002.
11. Николаевские достопримечательности [Текст] / авт. коллектив: И.И.Александренко, Т.В.Березовская, Н.С.Берсон и др. — Николаев : Возможности Киммерии, 2010. — 336 с. : 461 ил.
12. С.И. Гаврилов. Ю.И. Любаров и другие. Николаев – 220 лет. Очерки истории и жизни города и горожан. Николаев – 2009 г.